

ZPOW-6126-1/19

UCHWAŁA NR 242/2019
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 10 września 2019 r.

w sprawie odwołania Komitetu Wyborczego Wyborców
Lista Mirosława Piotrowskiego do Senatu
od uchwały Okręgowej Komisji Wyborczej w Lublinie

Na podstawie art. 218 § 2 w związku z art. 258 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684 i 1504) Państwowa Komisja Wyborcza, po rozpatrzeniu odwołania Komitetu Wyborczego Wyborców Lista Mirosława Piotrowskiego do Senatu, złożonego przez adwokata działającego z upoważnienia Pełnomocnika Wyborczego oraz podpisanego przez Pełnomocnika tego Komitetu, od uchwały nr 5/2019 Okręgowej Komisji Wyborczej w Lublinie z dnia 6 września 2019 r. w sprawie odmowy rejestracji kandydata na Senatora Mirosława Mariusza Piotrowskiego z Komitetu Wyborczego Wyborców Lista Mirosława Piotrowskiego do Senatu w okręgu wyborczym nr 16 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r.

postanawia

oddalić odwołanie.

Uzasadnienie

Uchwałą Nr 5/2019 z dnia 6 września 2019 r. Okręgowa Komisja Wyborcza w Lublinie odmówiła rejestracji kandydata na Senatora Rzeczypospolitej Polskiej Mirosława Mariusza Piotrowskiego, zgłoszonego w okręgu wyborczym nr 16 przez Komitet Wyborczy Wyborców Lista Mirosława Piotrowskiego do Senatu, z powodu dołączenia do zgłoszenia tylko 1 959 prawidłowych podpisów wyborców popierających zgłoszenie kandydata na senatora, tj. niespełnienia wymogu określonego w art. 265 § 1 Kodeksu wyborczego.

W dniu 9 września 2019 r., tj. w ustawowym terminie, zostało doręczone Państwowej

Komisji Wyborczej odwołanie złożone przez adwokata działającego z upoważnienia Pełnomocnika Wyborczego Komitetu Wyborczego Wyborców Lista Mirosława Piotrowskiego do Senatu oraz podpisane przez Pełnomocnika tego Komitetu.

W odwołaniu zarzucono naruszenie w uchwale Nr 5/2019 Okręgowej Komisji Wyborczej w Lublinie z dnia 6 września 2019 r.:

- 1) art. 265 § 4 Kodeksu wyborczego poprzez błędne uznanie, iż 196 kart z podpisami wyborców, którzy udzielili poparcia Mirosławowi Piotrowskiemu nie spełnia kryteriów wymienionych w podanym przepisie, w sytuacji, gdy w swojej treści, zbieżnej z treścią wzoru, zawierają wszystkie wymagane prawem dane, w tym obejmujące również kwestię udzielenia poparcia konkretnemu kandydatowi w danym okręgu wyborczym;
- 2) art. 265 § 3 i 5 Kodeksu wyborczego, art. 5 pkt 9 Kodeksu wyborczego poprzez niezasadne zakwestionowanie 150 podpisów jako obarczonych wadami w postaci ich nieczytelności, brakiem wskazania numeru PESEL lub jego nieczytelnością, brakiem adresu zamieszkania lub jego nieczytelnością, w sytuacji gdy właściwa analiza zakwestionowanych podpisów pozwalała na jednoznaczną identyfikację osoby udzielającej poparcia w oparciu o posiadane przez komisję dane, a tym samym uznanie konkretnego podpisu za spełniającego kryteria ważnie udzielonego poparcia;
- 3) art. 265 § 3 i 5 Kodeksu wyborczego poprzez zakwestionowanie 38 podpisów osób, które omyłkowo dwukrotnie udzieliły poparcia kandydatowi na senatora Rzeczypospolitej Polskiej Mirosławowi Piotrowskiemu, w sytuacji, gdy podpisy tych osób nie zostały uznane za niewiarygodne, a tym samym uznając, iż danemu kandydatowi indywidualny wyborca może udzielić poparcia tylko raz, winny być w połowie, tj. w przypadku 18 podpisów uznane jako prawidłowe udzielone poparcia, tym bardziej wobec braku innych wątpliwości co do danych identyfikujących danego wyborcę;
- 4) art. 265 § 3 i 5 Kodeksu wyborczego poprzez nieuznanie za podpis wskazania pierwszej litery imienia i pełnego nazwiska osoby udzielającej poparcia w sytuacji, gdy ustawa nie definiuje elementów składowych podpisu, ten zaś, z uwagi na cel, służy weryfikacji określonej osoby i nie musi składać się

z imienia i nazwiska, lecz z uwagi na cechy indywidualne pozwalać na jej identyfikację, co w danej sytuacji miało miejsce.

Wnoszący odwołanie wniósł o dokonanie zmiany zaskarżonej uchwały Nr 5/2019 Okręgowej Komisji Wyborczej w Lublinie z dnia 6 września 2019 r. poprzez dokonanie rejestracji kandydata na senatora Mirosława Mariusza Piotrowskiego z Komitetu Wyborczego Wyborców Lista Mirosława Piotrowskiego do Senatu w okręgu wyborczym nr 16 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r. lub ewentualnie o uchylenie zaskarżonej Uchwały Nr 5/2019 Okręgowej Komisji Wyborczej w Lublinie z dnia 6 września 2019 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Okręgowej Komisji Wyborczej w Lublinie. Wnoszący odwołanie przedstawił szczegółowe uzasadnienie swojego stanowiska.

Państwowa Komisja Wyborcza zważyła, co następuje.

Stosownie do art. 265 § 1 i 5 Kodeksu wyborczego zgłoszenie kandydata na senatora powinno być poparte podpisami co najmniej 2000 wyborców stale zamieszkałych w danym okręgu wyborczym. Zgłoszenie kandydata na senatora powinno być poparte, w sposób, o którym mowa w art. 265 § 3 i 4 Kodeksu wyborczego. Należy szczególnie podkreślić, że zgodnie z art. 265 § 3 Kodeksu wyborczego: „Wyborca udzielający poparcia liście kandydatów składa podpis **obok czytelnie wpisanego swojego nazwiska i imienia, adresu zamieszkania i numeru ewidencyjnego PESEL**”.

Zatem to nie Państwowa Komisja Wyborcza, lecz ustawodawca wprost przesądził o konieczności czytelnego wskazania wszystkich wymienionych wyżej danych (poza własnoręcznym podpisem) w wykazie osób udzielających poparcia m. in. dla zgłoszenia kandydata na senatora. Ponadto zasady dotyczące prawidłowego podania wszystkich danych, tj. obowiązku czytelnego wpisania swojego nazwiska i imienia, adresu zamieszkania i numeru ewidencyjnego PESEL oraz własnoręcznego podpisu, który nie musi być czytelny, w wykazie podpisów obywateli udzielających poparcia dla zgłoszenia kandydata na senatora są od wielu lat takie same we wszystkich wyborach. Ścisłe spełnienie ustawowych warunków przez udzielającego poparcia jest zatem niezbędne, gdyż niedotrzymanie chociażby jednego z nich uniemożliwia sprawdzenie, czy popierający zgłoszenie ujęty jest

w rejestrze wyborców, a więc czy posiada prawa wyborcze. Należy przy tym szczególnie podkreślić, że prawidłowe wskazanie m. in. adresu zamieszkania ma na celu nie tylko umożliwienie sprawdzenia posiadania prawa wybierania przez daną osobę, lecz także, co jest równie istotne, uwiarygodnienie, że podpis złożyła faktycznie osoba wskazana w wykazie, gdyż osoby składające podpisy znają swój adres zamieszkania. Definicja stałego zamieszkiwania określona jest w art. 5 pkt 9 Kodeksu wyborczego i oznacza zamieszkanie w określonej miejscowości pod oznaczonym adresem z zamiarem stałego pobytu.

Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza przy tym, że zgodnie z art. 18 § 1 Kodeksu wyborczego stały rejestr wyborców obejmuje osoby stale zamieszkałe na obszarze gminy, którym przysługuje prawo wybierania. Stosownie do § 5 tego przepisu: **„Rejestr wyborców potwierdza prawo wybierania oraz prawo wybieralności”**. Dlatego też jedynie sprawdzenie w rejestrze wyborców umożliwia potwierdzenie, że osoba udzielająca poparcia zamieszkuje na obszarze danego okręgu wyborczego. Zasada ta obowiązuje od wielu lat, również na mocy przepisów Ordynacji wyborczych obowiązujących przed wejściem w życie Kodeksu wyborczego. Państwowa Komisja Wyborcza zaznacza przy tym, że zgodnie z art. 28 Kodeksu cywilnego można mieć tylko jedno miejsce zamieszkania. Oznacza to, że osoby udzielające poparcia dla utworzenia komitetu wyborczego, kandydatowi na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, liście kandydatów na posłów, lub kandydatowi na senatora, liście kandydatów na posłów do Parlamentu Europejskiego oraz liście kandydatów na radnych, ale także inicjatywie przeprowadzenia referendum, na wykazie podpisów powinny wskazać adres, pod którym stale zamieszkują, co jest potwierdzone wpisem do rejestru wyborców. Nie ulega zatem wątpliwości, że adres zamieszkania, o którym mowa m. in. w art. 265 § 3 Kodeksu wyborczego, musi być zgodny z adresem ujęcia w rejestrze wyborców. Tylko w taki sposób można zweryfikować posiadanie m. in. czynnego prawa wyborczego w wyborach. Przyjęcie innej interpretacji umożliwiłoby każdemu wyborcy, również niezamieszkującemu na obszarze danego okręgu wyborczego, udzielenie poparcia kandydatowi na senatora zgłaszanemu w danym okręgu, na podstawie jego oświadczenia o zamieszkiwaniu w danej miejscowości na obszarze tego okręgu wyborczego.

Dodatkowo w pomocniczym formularzu wykazu podpisów podanym do publicznej wiadomości na stronie internetowej Komisji, stanowiącym załącznik do powołanej wyżej informacji o zgłaszaniu kandydatów na senatorów, Państwowa Komisja Wyborcza wyraźnie wskazała w nazwie kolumny „Adres zamieszkania” (pogrubioną czcionką), że adres ten musi być: „zgodny z adresem ujęcia w rejestrze wyborców”.

Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla, że zasady dotyczące zgłaszania kandydatów na senatorów, w tym szczegółowe regulacje dotyczące prawidłowego sporządzania wykazu podpisów poparcia (w tym obowiązku czytelnego wpisywania wszystkich danych wyborcy na wykazie podpisów poza własnoręcznym podpisem) zostały podane do publicznej wiadomości na stronie internetowej Komisji w „Informacji o zasadach i sposobie zgłaszania kandydatów na senatorów w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r.” (ZPOW-611-18/19) w dniu 10 sierpnia 2019 r. Również wytyczne Państwowej Komisji Wyborczej, zawierające szczegółowy opis procedury związanej z przyjmowaniem zgłoszeń kandydatów na senatorów i sprawdzania wykazu podpisów poparcia (uchwała Nr 85/2019 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 12 sierpnia 2019 r. w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych dotyczących przyjmowania zgłoszeń i rejestracji list kandydatów na posłów i kandydatów na senatora w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r.), dostępne są na wymienionej wyżej stronie internetowej. Dlatego też każdy komitet wyborczy oraz każdy zainteresowany wyborca miał możliwość zapoznania się z obowiązującymi zasadami w zakresie prawidłowego sporządzenia wykazów podpisów poparcia oraz zasad ich sprawdzania przez okręgowe komisje wyborcze. Państwowa Komisja Wyborcza zaznacza przy tym, że w wymienionej informacji i wytycznych szczegółowo wskazano m. in. jak należy poprawnie wskazać adres zamieszkania wyborcy, tj. że obejmuje on: **nazwę miejscowości** (miasta, wsi, osady) oraz **nazwę ulicy i numer domu oraz numer lokalu** (mieszkania). Podawanie kodu pocztowego nie jest wymagane. W miejscowościach, w których nie ma ulic konieczne jest wskazanie numeru domu (posesji). Podanie numeru lokalu dotyczy tylko budynków wielomieszkaniowych. **Brak danych lub niepełne określenie adresu zamieszkania**

spowoduje uznanie poparcia za złożone wadliwie. Uznaje się za prawidłowo udzielone poparcie, gdy zamiast wskazania pełnego brzmienia nazwy miejscowości w rubryce „Adres zamieszkania” popierający posłuży się powszechnie używanym i jednoznacznie rozumianym skrótem tej nazwy, jeżeli inne dane dotyczące adresu zamieszkania (nazwa ulicy, nr domu, nr lokalu) zostały podane zgodnie z wymaganiami. Za prawidłowo udzielone poparcie uznaje się również takie, w którym zamiast dokładnego podania adresu zamieszkania w rubryce na to przeznaczonej postawiono znak odnośnika do adresu wskazanego w pozycji bezpośrednio wyżej umieszczonej w wykazie podpisów, jeżeli osoby wymienione w tych pozycjach zamieszkują pod tym samym adresem.

Poza tym, w związku z brzmieniem art. 265 § 3 Kodeksu wyborczego, z którego wynika m. in. obowiązek podania czytelnego imienia i nazwiska osoby udzielającej poparcia, wskazanie np. jedynie pierwszej litery imienia (zamiast całego imienia) powodują wadę tego podpisu.

Z powyższego wynika zatem, że w przypadku, gdy wskazane w wykazie dane (poza własnoręcznym podpisem) są nieczytelne (niezależnie od przyczyny), albo są błędne lub niepełne, okręgowa komisja wyborcza, zgodnie z dyspozycją art. 265 § 3 Kodeksu wyborczego, nie może uznać takich podpisów za prawidłowe.

Państwowa Komisja Wyborcza zauważa również, że postanowienia Sądu Najwyższego także aprobują praktykę organów wyborczych stosowaną przy weryfikacji podpisów poparcia (np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 sierpnia 2011 r. sygn. akt III SW 8/11). W postanowieniu tym Sąd Najwyższy wskazał, że *„Obowiązek zebrania co najmniej 1.000 podpisów obywateli popierających utworzenie komitetu wyborczego wyborców oraz załączenia do zawiadomienia ich wykazu, zawierającego szczegółowo wskazane informacje, jest więc wyraźnie określony w ustawie. Powinnością Państwowej Komisji Wyborczej jest sprawdzenie, czy zostały spełnione wszystkie ustawowe wymagania dotyczące złożenia zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego, w tym także, czy załączony wykaz obywateli popierających utworzenie komitetu zawiera wszystkie dane określone w ustawie”*.

Państwowa Komisja Wyborcza zauważa, że nie jest uprawniona do badania przyczyn

błędów na wykazach podpisów, w tym do ustalania prawidłowych danych osobowych na podstawie niepełnych danych lub danych wpisanych w sposób nieczytelny. Nie ma przy tym znaczenia, że sprawdzanie wykazów podpisów przeprowadzane było w trybie art. 217 § 1 w związku z art. 258 Kodeksu wyborczego. Okręgowa komisja wyborcza ma bowiem obowiązek sprawdzenia prawdziwości danych zawartych w wykazie podpisów, bądź wiarygodności podpisów oraz, czy zostały spełnione warunki formalne, o których mowa w art. 265 § 3 i 4 Kodeksu wyborczego. Czynności komisji nie polegają natomiast na identyfikacji wyborców, których dane zostały podane częściowo lub w sposób nieczytelny. Należy raz jeszcze podkreślić, że zgodnie z art. 265 § 3 Kodeksu wyborczego wyborca udzielający poparcia ma obowiązek podać czytelnie wpisane swoje nazwisko i imię, adres zamieszkania i numer ewidencyjny PESEL. Komitet wyborczy zbierający podpisy nie może natomiast oczekiwać, że okręgowa komisja wyborcza będzie wykonywała zadania wykraczające poza jej ustawowe kompetencje. Tego rodzaju czynności (identyfikacja wyborców) nie mieści się bowiem w katalogu zadań okręgowej komisji wyborczej, w tym m. in. wynikających z art. 217 § 1 Kodeksu wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza zauważa, że wbrew twierdzeniu zawartemu w odwołaniu, Okręgowa Komisja Wyborcza w Lublinie nie zakwestionowała 36 ani 38 podpisów, lecz 18 podpisów w związku ze zdublowanymi pozycjami, wymieniając w wewnętrznym wykazie błędów dokładnie imiona i nazwiska powtarzających się osób, wraz z podaniem numerów stron wykazu, na których się one powtarzają. Okręgowa Komisja Wyborcza w Lublinie, poza wykazami podpisów zawierającymi zakwestionowane podpisy, przedstawiła bowiem Państwowej Komisji Wyborczej szczegółowy wykaz błędów dotyczący wykazu podpisów poparcia dla zgłoszenia kandydata na senatora Mirosława Mariusza Piotrowskiego.

Państwowa Komisja Wyborcza, po dokonaniu ponownej weryfikacji podpisów zakwestionowanych przez Okręgową Komisję Wyborczą w Lublinie w dniu 10 września 2019 r., ustaliła, że zgłoszenie listy nie uzyskało poparcia, o którym mowa w art. 265 § 1 Kodeksu wyborczego. Państwowa Komisja Wyborcza uznała, że Okręgowa Komisja Wyborcza w Lublinie prawidłowo zakwestionowała wszystkie 128 podpisów uznanych za wadliwe.

Oznacza to, że liczba prawidłowych podpisów jest mniejsza od wymaganej w art. 265 § 1 Kodeksu wyborczego liczby 2 000 podpisów.

Odnosząc się do zarzutu dotyczącego wątpliwości dotyczących prawidłowego sporządzenia wykazów podpisów Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, że zgodnie z art. 265 § 4 Kodeksu wyborczego wykaz podpisów musi zawierać na każdej stronie nazwę komitetu wyborczego zgłaszającego kandydata, **numer okręgu** wyborczego, w którym kandydat jest zgłaszany, oraz adnotację: **„Udzielam poparcia kandydatowi na senatora ..... (nazwisko, imię - imiona) zgłaszanemu przez ..... (nazwa komitetu wyborczego) w okręgu wyborczym ..... (numer okręgu) w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na ..... (dzień, miesiąc, rok).”**. Z powyższego wynika zatem, że numer okręgu wyborczego powinien być wpisany na formularzu wykazu dwukrotnie, z czego raz niezależnie od wskazania w adnotacji. Jednakże Państwowa Komisja Wyborcza uznaje, że wskazanie numeru okręgu wyborczego w adnotacji powoduje, że wyborcy mają wiedzę, do którego okręgu wyborczego zgłaszany jest kandydat, któremu udzielane jest poparcie. W związku z tym nie ma podstaw do kwestionowania 196 kart wykazu, na których, mimo wymogu ustawowego, poza adnotacją nie wskazano dodatkowo numeru okręgu wyborczego. Państwowa Komisja Wyborcza zauważa przy tym, że Okręgowa Komisja Wyborcza w Lublinie wskazała w uchwale nr 5/2019 z dnia 6 września 2019 r., że nawet gdyby uznać, iż wykazy podpisów poparcia, na których wskazano numer okręgu wyborczego wyłącznie w treści adnotacji są prawidłowe, zgłaszany kandydat na senatora i tak nie uzyskałby wymaganego poparcia, o którym mowa w art. 265 § 1 Kodeksu wyborczego. Dlatego też Państwowa Komisja Wyborcza nie ma podstaw do kwestionowania ustaleń Okręgowej Komisji Wyborczej w Lublinie dotyczących weryfikacji podpisów poparcia dla zgłoszenia kandydata na senatora Mirosława Mariusza Piotrowskiego przez Komitet Wyborczy Wyborców Lista Mirosława Piotrowskiego do Senatu, w okręgu wyborczym nr 16 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 13 października 2019 r. Kwestia niewskazania numeru okręgu wyborczego (poza treścią adnotacji) nie ma bowiem wpływu na rozstrzygnięcie Komisji.

W tym stanie rzeczy Państwowa Komisja Wyborcza postanowiła jak w sentencji.

Na podstawie art. 218 § 3 Kodeksu wyborczego od niniejszej uchwały osobie zgłaszającej listę przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego w terminie 2 dni od daty podania jej do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej Państwowej Komisji Wyborczej.

Zastępcy Przewodniczącego

Państwowej Komisji Wyborczej:

Wiesław Koziół .....
Wiesław Koziół

Sylwester Marciniak .....
Sylwester Marciniak

Członkowie Państwowej Komisji Wyborczej:

Wiesław Błus .....
Wiesław Błus

Zbigniew Cieślak .....
Zbigniew Cieślak

Arkadiusz Despot-Mładanowicz .....
Arkadiusz Despot-Mładanowicz

Grzegorz Jędrejek .....
Grzegorz Jędrejek

Wojciech Sych .....
Wojciech Sych